

1

Metinde tabiatın ve sebeplerin de yaratılmış olduğu hangi iki temel gerekçeyle anlatılıyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 1

Birincisi, bunların düzenli ve sanatlı oluşu; ikincisi de sonradan meydana gelmeleridir.

2

Bir şeyin ortaya çıkması için çok
sayıda araç ve düzene ihtiyaç
duyulması, hangi sonuca
götürüyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 2

Bu kadar ihtiyaçlı bir yapının kendi kendine olamayacağını, hepsini var eden sınırsız kudret sahibi bir Yaratıcı bulunduğunu gösteriyor.

3

Sebeplerin Allah'ın yaratmasına ortak yapılmadığı özellikle nasıl temellendiriliyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 3

Çünkü aciz olan vasıtaların ilahî icraata ortak edilmesine ihtiyaç yoktur; Allah sonucu da sebebi de birlikte yaratır.

4

Sebeplerin ve tabiatın bir perde
gibi gösterilmesinin hikmeti ne
olarak açıklanıyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 4

Dışta görülen eksikliklerin ve sert görünen y nlerin doğrudan ilahî fiillere verilmemesi ve ilahî izzetin korunması için böyle bir görünüş verildiği anlatılıyor.

5

Saat örneđiyle hangi düşünçenin
akla aykırılığı gösteriliyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 5

Cansız parçaların kendi başına düzenli bir eseri üretmesinin, ustanın doğrudan yapmasından çok daha zor ve mantıksız olduğu gösteriliyor.

6

Kitap örneğinde kalem, mürekkep
ve kâğıt üzerinden hangi
karşılaştırma yapılıyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 6

Bir kitabı doğrudan bir yazarın yazması ile, o araçların içinde ayrıca bir yazma düzeni kurulup kitabın ona yazdırılması karşılaştırılıyor; ikinci yolun çok daha zor olduğu

7

Metnin bu bölümünde tabiat için
nasıl bir konum belirleniyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 7

Tabiatın bağımsız yapıcı olmadığı,
sadece ilahî iradenin belirlediği bir
düzen ve yansıma olduğu ifade
ediliyor.

8

Metinde hangi tavır “insaf” olarak isteniyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 8

Delilleri tarafsız biçimde tartıp daha kolay ve daha makul olan açıklamayı kabul etme tavrı isteniyor.

9

Metnin başında hitap edilen kişiye göre en büyük yanlış nedir?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 9

Tabiata ve sebeplere gerçek tesir verip onları asıl yapıcı gibi görmektir.

10

Tabiatın “mahluk” sayılması, onun hangi özelliğiyle ilişkilendiriliyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 10

Düzenli bir sanat eseri gibi oluşu
ve sonradan ortaya çıkışıyla
ilişkilendiriliyor.

11

Görünen sebebin de yapılmış bir şey olduğu söylenince, bundan hangi düşünce çürütülüyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 11

Sebebin kendiliğinden ve bağımsız
bir güç olduğu düşüncesi
çürütülüyor.

12

Bir varlığın birçok alet ve cihaza muhtaç olması, tabiat anlayışını neden zayıflatır?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 12

Çünkü bu kadar kapsamlı
ihtiyaçları karşılayacak ilim ve
kudret tabiatta yoktur.

13

Sebep ile sonucun birlikte
yaratıldığı söylenerek ne
vurgulanıyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 13

Aralarındaki bağıın gerçek yaratıcı ilişki değil, Allah'ın kurduğı bir beraberlik ve düzen olduğı vurgulanıyor.

14

Metne göre sebeplerin perde yapılması, insanın hangi gözlemine cevap veriyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 14

Eşyada görülen kusur, sertlik veya eksiklik gibi zahirî durumların yanlış yere nispet edilmesine karşı bir açıklama sunuyor.

15

Kitap misalinde doğrudan
yazmakla makine kurup yazdırmak
arasında nasıl bir mantık farkı
kuruluyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 15

Doğrudan fiil, sade ve makul;
araya şoursuz bir sistem koymak
ise daha karmaşık ve gereksizdir.

16

Kitap örneğinde neden yazarın
bizzat yazması daha kolay kabul
ediliyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 16

Çünkü araya ayrıca özel bir yazı sistemi kurmak gereksiz ve daha karmaşık bir yol olur.

17

Metinde “tabiat da yaratılmıştır”
hükmü neden önemli bir
başlangıç noktasıdır?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 17

Çünkü tabiat yaratılmışsa, artık yaratıcı olamaz; onun üstünde bir Yaratıcı gereklidir.

18

Sebeplerin de “masnu” olduğu söylenirken hangi düşünce düzeni kuruluyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 18

Sonuç nasıl yapılmışsa, ona bağlanan sebep de yapılmıştır; öyleyse ikisinin de üstünde yapan biri vardır.

19

Çok araç gerektiren varlıkların mevcudiyeti, Allah'ın hangi sıfatını düşündürüyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 19

Her şeye gücü yeten mutlak kudretini düşündürüyor.

20

Allah'ın sebeplere muhtaç
olmadığının söylenmesi,
rububiyet hakkında ne öğretir?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 20

Allah'ın işleri yürütürken
yardımcıya ihtiyaç duymadığını
öğretir.

21

Metne göre sebepler niçin
tamamen kaldırılmamış, niçin
görünürde bırakılmıştır?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 21

Hikmetin ve isimlerin tecellisi görölsün diye düzen kurulmuş; ayrıca zahirdeki kusurların doğrudan ilahî fiile verilmemesi için perde yapılmıştır.

22

Saat misali, tabiatçı düşüncenin
hangi yönünü alaya almadan ama
güçlü biçimde reddeder?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 22

Cansız parçaların kendi başına düzenli ve maksatlı üretim yapabileceği iddiasını reddeder.

23

Kitap örneğinde yazı makinesinin
kitaptan daha sanatlı olması
neden vurgulanıyor?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 23

Çünkü aracı açıklamak,
açıklanmak istenen şeyden daha
zor hâle gelirse o görüş
geçersizleşir.

24

Tabiatın yalnızca bir yansıma ve düzen sahası gibi görülmesi, onu hangi makamdan indirir?

11sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 24

Asıl yapıcı ve bağımsız etkileyici
olma makamından indirir.